

Ontwikkelgesprek Hogeschool Rotterdam, opleiding Accountancy 1 april 2026

Tijdens het ontwikkelgesprek is de voorzitter van het visitatiepanel aanwezig en (door omstandigheden en in overleg met Hobeon en de voorzitter) een panellid uit een ander visitatiepanel van een financiële opleiding binnen de hogeschool Rotterdam. Vanuit de Hogeschool Rotterdam zijn aanwezig: een onderwijsmanager, twee docenten en een adviseur onderwijs & kwaliteit.

Gespreksonderwerpen:

- verankering van ethiek in de leeruitkomsten
- verdere uitwerking van de profilering op de thema's duurzaamheid en digitalisering.

Verankering van ethiek in de leeruitkomsten

Vraag

De verankering van ethiek in de leeruitkomsten is als ontwikkelpunt in het beoordelingsrapport beschreven. De opleiding is vooral nieuwsgierig naar de kansen die het panel ziet om ethiek te integreren in het onderwijs.

Toelichting: ethiek is een apart vak in jaar 4 (voorheen jaar 3), o.a. met gastdocent in een vaktechnische setting en een gesprek over ethiek. Daarnaast komt ethiek ook voor in diverse andere modules in het curriculum.

Bespreking

Toelichting op het ontwikkelpunt: tijdens de visitatie kwam uit meerdere gesprekken naar voren dat er over ethiek gesproken wordt en dat het wordt aangeraakt, maar dat het niet verweven zou zijn in het handelen. Het werkveld gaf aan dat er wat meer aandacht aan besteed kon worden. Alumni en studenten geven aan dat het begrip is er wel maar het wat en hoe kan meer aandacht krijgen. Ook docenten gaven dit aan. Het mag nog wat explicieter in de leerresultaten. Ethiek en moreel handelen (ook in relatie met AI) als een soort basis voor onafhankelijk oordeelsvorming.

De opleiding ziet hier als eerste kansen om ethiek bij professioneel handelen een prominentere plek te geven; ook als de studenten op stage zijn.

Het panellid licht deze ontwikkelkansen toe met concrete voorbeelden uit een doorlopende ethiek-/integriteitlijn, waarin studenten elk jaar werken met realistische dilemma's, morele oordeelsvorming, tegenspraak, beroepsnormen en expertise vanuit het lectoraat (Veiligheid en Veerkracht) aangevuld met herkenbare onderwijsmodules zoals Follow the Money (minor) en Fraudeurs te slim af (vrije keuzemodule). Uit deze voorbeelden bleken onderstaande uitgangspunten en/of succesfactoren relevant voor integreren van ethiek in het onderwijs.

- Samenwerking met een lectoraat (in het voorbeeld; Veiligheid en Veerkracht), geeft vanuit expertise een sterk fundament onder de keuzes voor het curriculum: wat willen we in het onderwijs terugzien?
- Beleid en ontwikkelde leerlijnen vanuit het lectoraat benutten (in het voorbeeld: integriteitsbeleid en de integriteitsleerlijn); dit zorgt voor een goed en herkenbaar vertrekpunt voor alle betrokkenen.
- Minorruimte benutten om onderwijs te voeden. In het voorbeeld is in samenwerking met het lectoraat een Minor over georganiseerde criminaliteit (Follow the money). Dit is later verwerkt in het project (morele afwegingen), dat loopt door in stage en afstuderen. Via casussen oefenen studenten samen met werkveld in realistische beroepssituaties. Ter indicatie van de omvang: aan de minor in het voorbeeld nemen naar schatting 20-25% van de studenten deel.
- Docentonderzoekers kunnen veel halen en brengen in contact met de studenten; zij zijn in het voorbeeld het gezicht van de ethische kant van het beroep.
- Integratie door in elke module een workshop te ontwerpen en dit ook als item terug te laten komen in de rubrics (nb. dit geldt ook voor duurzaamheid). Integriteit spreek studenten meestal gelijk aan; bij duurzaamheid verloopt dat proces wat moeizamer.
- Aansprekende titels bv Fraudeurs te slim af (keuzeonderwijs) wekken de interesse. Nb. bij keuze-onderwijs kiezen studenten graag voor een docent waar ze tevreden over zijn en voor de locatie. In dit geval kennen ze de docentonderzoeker.
- Voor het ontwerp van een geïntegreerde lijn is het belangrijk een sterke kapstok te hebben en iemand die het ook neer kan zetten (ontwerp); in het voorbeeld wordt gewerkt met leeruitkomsten van 15EC en drie leeruitkomsten.

Afrondende opmerking

We zijn als AC scholenoverleg in afwachting wat de CEA gaat doen, er is nog niet het volledige inzicht wat er gaat gebeuren en dat maakt het lastiger waar we op gaan anticiperen. De informatie wordt in september verwacht, maar het loopt al een paar jaar. Met de nieuwe leeruitkomsten gaan we kijken naar onze curricula. We hopen dat we meer vrijheden krijgen; er zijn nu veel beperkingen. Dit wordt onderkend door de panelleden.

Profilering op duurzaamheid en digitalisering

Vraag

In het beoordelingsrapport staat beschreven dat de thema's duurzaamheid en digitalisering worden herkend maar dat ze nog wel verder uitgewerkt mogen worden. De vraag van de opleiding is op welke manier dat nog zou kunnen.

Toelichting: We zijn er zelf wel trots op hoe wij beide onderwerpen verweven hebben. Er is hard aan gewerkt in samenwerking met een lector. Door de Omnibus is er hard op de rem getrapt vanuit de praktijk. Vanwege oa. de strategische agenda van de Hogeschool (Duurzame Delta) en de aandachtspunten van de RBS (duurzaamheid en digitalisering) hebben wij ons onderwijs niet verder aangepast.

Bespreking

Opmerking: de panelleden hadden dit onderwerp helaas niet geagendeerd gekregen en zijn daardoor minder inhoudelijk voorbereid.

Een eerste reactie is dat een andere hogeschool n.a.v. de Omnibus ook geen aanpassing heeft gedaan omdat het in de kernwaarden staat.

De boodschap van het aandachtspunt was meer ondersteunend: op de goede weg, blijf er zorg voor dragen dat studenten met een rechte rug duurzaamheidsvraagstukken tegemoet kunnen treden. Blijf externe opdrachten benutten, realiseer voldoende begeleidingsgesprekken. Blijf zoeken naar manieren om dat te vertalen naar praktisch relevante vraagstukken (bv meervoudige waarde creatie).

Afrondend: dit onderwerp is geen specifiek aandachtspunt; het panel was positief over de manier waarop de opleiding hier invulling aan geeft.

Afrondend gesprek

In de afronding van het ontwikkelgesprek vindt nog een korte uitwisseling plaats t.a.v een aantal onderwerpen.

Balans

Houd in samenwerking met het werkveld aandacht voor de balans in advies en controle. Naar verwachting gaat samenstel op termijn ook minder worden in het werkveld; de opleiding wacht de CEA-eindtermen af.

AI

De opleiding ervaart op dit moment nog geen grote directe impact van AI op het werk van hbo-accountants. Tegelijkertijd ligt het in de verwachting dat kantoren AI steeds vaker zullen inzetten voor routinematige taken die nu veel door hbo-studenten worden uitgevoerd. Vooralsnog heeft dit geen invloed op de beschikbaarheid van stageplaatsen. Door de komende uitstroom van accountants lijkt de (grote) vraag naar jonge instroom niet af te nemen. In dit kader werd ook verwezen naar de NBA-campagne 'Nederland rekt op zijn accountants', waarbij werd benadrukt dat beroepsverantwoordelijkheid en professionele oordeelsvorming altijd menselijke taken blijven. De opleiding houdt bij voorlichting en open dagen aandacht voor realistische beeldvorming over het beroep en de impact van AI."

Lectoraat

Studenten bleken het lectoraat niet te kennen (rapport); de opleiding geeft aan dat er veel wordt samen gewerkt met het lectoraat, dat is alleen niet expliciet gemaakt naar de studenten. We verwachten dat de beeldvorming voor studenten duidelijker kan worden met de domeinvorming waarin onderzoek en onderwijs nog sterker verweven worden.